

provincie **HOLLAND**
ZUID

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk
PZH-2021 -789256692
DOS-2007-0007332

Bijlagen

-

Randstedelijke Rekenkamer

T.a.v.

Teleportboulevard 110
1043 EJ AMSTERDAM

Onderwerp

Onderzoeksrapportage Meeslouwerplas

Geachte ,

Dank voor de bestuurlijke nota 'Verondieping en herinrichting Meeslouwerplas', die ons College op 25 oktober jl. mocht ontvangen. In deze brief reageren wij op uw aanbevelingen en conclusies. Het College spreekt waardering uit voor de reikwijdte van het onderzoek en het oog voor detail, dat spreekt uit de belichting van bepaalde aspecten en de blik op specifieke onderdelen van het project. Het is begrijpelijk dat bij een reconstructie over zo'n lange periode verschillende waarden worden toegekend aan gegevens, voorvallen en herinneringen. Generieke conclusies die geformuleerd zijn, lijken daardoor soms stelliger dan de onderbouwing die eraan ten grondslag ligt.

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

We zien een onderscheid tussen de periode vóór en na de Provinciale Statenvergadering van 20 februari 2019. Wij missen in uw rapport de betekenis van dit debat in de vorige collegeperiode, met name voor uw constatering over de relatie tussen Provinciale Staten en Gedeputeerden Staten.

Tegelijkertijd: Uw aanbevelingen geven ons leerzame handreikingen die helpen het handelen van de provinciale organisatie te verbeteren. Dat past bij het motto van ons coalitieakkoord 'Elke dag beter. Zuid-Holland.', dat we ook betrekken op het lerend vermogen van de organisatie. Hieronder gaan wij graag in op de aanbevelingen die u doet, waarna nog enkele opmerkingen over de beschreven conclusies worden meegegeven.

Aanbevelingen

De Randstedelijke Rekenkamer doet een zestal nuttige aanbevelingen waar we graag van leren. Een aantal hiervan zien wij als vanzelfsprekend voor een professionele organisatie die maatschappelijke doelen opgabegericht wil bereiken. We reageren hieronder per aanbeveling.

Datum:

Uw *eerste twee aanbevelingen* over vastleggen van afspraken en extra aandacht voor projectrisico's en projectbeheersing zijn herkenbaar. Het proces van risicomanagement is enerzijds staande praktijk en wordt tegelijkertijd continu verder ontwikkeld. Het College onderschrijft dat ook technisch eenvoudige projecten en/of projecten met een beperkte financiële omvang, vanwege het politieke en/of maatschappelijke belang, het risicoprofiel kunnen hebben of krijgen van een complex project. De wijze van (risico-)beheersing, maar ook projectsturing dient hierop te zijn aangepast.

Wij vertalen uw tweede aanbeveling naar meer aandacht voor contractmanagement tijdens de uitvoering. Het is zeker zo dat dit voor betere vastlegging en navolgbaarheid van afspraken kan leiden, waardoor een omissie zoals het niet opstarten van de grondwatermonitoring waarschijnlijk eerder was opgemerkt. Over de betekenis en mogelijke aanpassing van de signaal- en actiewaarden hadden we het gesprek kunnen en moeten aangaan met het Hoogheemraadschap van Rijnland, ook al lag die verantwoordelijkheid niet formeel bij onze organisatie.

Uw *derde aanbeveling* is een logische en wordt ook gevolgd voor en tijdens de realisatie van provinciale projecten. In dit project is meer dan 10 jaar geleden gekozen voor de contractvorm UAV-GC 2005. Daarbij hoort dat tijdens de uitvoering van het project de kosten die een derde partij maakt of interne opbrengsten die met dit specifieke project worden gegenereerd, niet volledig in beeld zijn bij de opdrachtgever. Met het accepteren van slib en/of grond, was het de bedoeling, opbrengsten te genereren voor de realisatie van de afgesproken doelen. In februari 2019 heeft GS al uitgesproken dat als een situatie te mooi lijkt om waar te zijn, dat dit meestal ook zo is.

Uw *vierde aanbeveling* betreft het in de schriftelijke communicatie met Provinciale Staten, meer aandacht te besteden aan het voorgaande proces en besluiten ten behoeve van de leesbaarheid en navolgbaarheid voor langlopende processen en/of projecten. Een ander format en/of een ander stateninformatiesysteem kan daarbij mogelijk waardevol zijn.

Uw *vijfde aanbeveling* met betrekking tot het actief reageren op verzoeken en vragen onderschrijven wij. Het is onze intentie om door helder en transparant te zijn over onze ambities, keuzen en onze rol, een stevige basis voor samenwerkingsrelaties te leggen. Dat herkennen wij ook bij het handelen van Provinciale Staten. We verwachten dat in deze specifieke casus het betrekken van de observaties en adviezen van gebiedspartijen de afgelopen jaren is verbeterd, maar ook hier geldt dat we op dit vlak streven naar een continue verbetering.

Uw *zesde aanbeveling* is gericht aan Provinciale Staten, u stelt voor dat zij het College om een handelingskader voor soortgelijke publiek private contracten vraagt en deze op korte termijn te leveren. We willen graag benoemen dat er op dit moment binnen de provincie Zuid-Holland geen concrete plannen zijn om dit soort projecten op te starten. Daarmee bestaat geen directe aanleiding voor of mogelijke toepassing van een dergelijk handelingskader op korte termijn. Verder wijzen wij op onze brief aan Provinciale Staten d.d. 7 januari 2020 (kenmerk 720504468) waarin wij de geleerde lessen in dit dossier hebben benoemd.

Hierna gaan we graag in op de door u beschreven conclusies.

Conclusies

Wij missen in uw rapport de betekenis van het debat tijdens de Provinciale Statenvergadering van 20 februari 2019, met name voor uw constatering over de relatie tussen Provinciale Staten en Gedeputeerden Staten. Tijdens deze vergadering (en in de voorbereidende commissievergadering van 13 februari 2019) heeft Gedeputeerde Staten uitgebreid gesproken met en verantwoording afgelegd aan de leden van Provinciale Staten over de keuzes die zijn gemaakt voorafgaand aan en tijdens de aanbesteding, contractvorming en uitvoering van het project Meeslouwerplas. Ook over de omstandigheden die leidden tot het aanpassen van de afspraken met de BAM in een Addendum bij de oorspronkelijke Basisovereenkomst.

Ook de bevindingen uit het rapport van de Eenheid Audit en Advies “De toepassing van baggerspecie uit de Ringvaart Haarlemmermeerpolder in de Meeslouwerplas” zijn in uw rapport naar onze mening te weinig in beeld gekomen. Uit dit onderzoek bleek dat er geen aanleiding is om te verwachten dat zich onregelmatigheden hebben voorgedaan.

Uw *eerste conclusie* delen wij niet. In het oorspronkelijke plan was bijstelling van de planonderdelen mogelijk. Gedurende de uitvoering van het project is vervolgens sprake geweest van ontwikkelingen die noopten tot een wijziging van de scope van het project. Het College heeft in de vergadering van Provinciale Staten van 20 februari 2019 uitgebreid stilgestaan bij de scopewijziging van het project, en het Addendum bij de oorspronkelijke overeenkomst met de opdrachtnemer, BAM. Duidelijk was dat door het beperkte aanbod van materiaal de oorspronkelijke ambitie moest worden bijgesteld. Dit risico is al tijdens de aanbestedingsfase in 2009 specifiek benoemd en tijdens de vergadering van 20 februari 2019 besproken met Provinciale Staten. Ook geven wij graag mee dat, zeker bij langlopende projecten, aan het einde meestal blijkt dat de oorspronkelijke planning en doelstelling gaandeweg bijgesteld moest worden.

Als we inhoudelijk kijken naar de afspraken in de Basisovereenkomst uit 2009 over:

- het herinrichten van aanvankelijk alle oevers en verduurzaming van de eilanden tussen de Meeslouwerplas en de recreatieplas (stabilisering en aanleg eufotische zones);
- het realiseren van een krekengebied;
- het vervangen van de Baileybrug;
- het aanleggen van geluidswerende voorzieningen.

constateren wij dat:

- het realiseren van veilige oevers, de aanleiding van het project, september 2020 is gerealiseerd;
- het krekengebied (vispaaiplaats en vogelbroedgebied), belangrijk voor recreatie- en natuurwaarden, in 2020 met vertegenwoordigers van de gebiedspartijen is geopend;
- in 2011 de Baileybrug is vervangen.

Omdat de aanleg van de geluidwerende voorziening niet meer binnen de (financiële) projectscope mogelijk was, is hiervoor door Provinciale Staten bij de behandeling van de

Begroting 2021 d.d. 11 november 2020 € 5,0 miljoen beschikbaar gesteld. Procesmatig is overigens de (administratieve) afronding en beoordeling van het project nog niet gereed.

Uw *tweede conclusie* kunnen we vanwege de algemene formulering niet ten volle onderschrijven. De opmerkingen over oppervlaktewaterkwaliteit, waterbodempkwaliteit en grondwaterkwaliteit geven aanleiding tot een gesprek met het Hoogheemraadschap over de betekenis en mogelijke tussentijdse aanpassingen bij het gebruik van actie- en signaalwaarden. Met de kennis van vandaag lijkt het zinvol om bij langlopende projecten af te spreken periodiek stil te staan bij deze waarden en de wijze waarop dergelijke waarborgen gehanteerd worden.

Zoals u helder uiteenzet, hebben Provincie en het Hoogheemraadschap duidelijke en onderscheiden rollen bij het project Meeslouwerplas. Zoals gemeld in onze brief (kenmerk PZH-2020-759367577) van 15 december 2020 aan Provinciale Staten is het niet opstarten van de grondwatermonitoring een omissie, waar de provinciale organisatie als opdrachtgever alerter had kunnen en moeten acteren.

Voor de bevindingen over waterkwaliteit en het bemonsteren van aangeleverde grond en bagger, hebben wij vanaf het begin van dit project vertrouwd op de deskundigheid van het bevoegd gezag: het Hoogheemraadschap van Rijnland, zoals dat past in de verantwoordelijkheidsverdeling tussen Provincie en het Hoogheemraadschap. Ten aanzien van de inhoudelijke conclusies over maandrapportages, (niet) opleggen van boetes en communicatie zijn de redenen waarom niet op alle onderdelen is gehandeld zoals vooraf is vastgelegd, niet goed te achterhalen en deels al besproken op 20 februari 2019. Dit had beter geadmistreerd moeten worden.

Uw *derde conclusie* over het ontbreken van duidelijke overzichten van kosten en opbrengsten vooraf en tijdens het project delen we in de door u beschreven omvang niet. Voorafgaand aan de aanbesteding zijn de geraamde kosten van de projectonderdelen in beeld gebracht. De uitgaven voor de ambtelijke begeleiding en externe advisering van het project zijn ook bijgehouden. Door de keuze voor de toegepaste contractvorm werden de opbrengsten afhankelijk van de hoeveelheid aangevoerd materiaal. Dat er uiteindelijk onvoldoende middelen door de markt zijn gegenereerd om alle maatschappelijke baten te realiseren is helder. Mede daarom hebben Provinciale Staten in februari 2019 Gedeputeerde Staten opgedragen zelf te zorgen voor (een onderzoek naar) geluidwerende voorzieningen.

De wens om maatschappelijke baten te financieren met commerciële opbrengsten uit in dit geval grond(bagger)toepassingen, was sterk. Het College is minder optimistisch over dit soort constructies dan in de periode waarin het project Meeslouwerplas vorm kreeg (2006-2009).

Het College deelt de *vierde conclusie* niet dat er sprake is geweest van onvolledige en niet tijdige informatievoorziening. Wij zijn van mening dat de informatievoorziening zoals deze heeft plaatsgevonden past bij een project van deze omvang en impact. Het informeren over beperkte aanpassingen gedurende de uitvoering is wat ons betreft van een dusdanig detailniveau dat wij ons afvragen of dat aparte informatie richting Provinciale Staten rechtvaardigt.

We verwijzen opnieuw naar de vergadering van Provinciale Staten van 20 februari 2019 toen de voormalige portefeuillehouder uitgebreid heeft gesproken over het project Meeslouwerplas, het Addendum en de informatievoorziening richting Provinciale Staten en omgevingspartijen. De portefeuillehouder heeft in die vergadering aangegeven dat Provinciale Staten uitgebreid en veelvuldig waren geïnformeerd, maar dat er zeker lessen te trekken waren over onder meer een actieve communicatiehouding.

Provinciale Staten zijn nadien via de reguliere jaarstukken geïnformeerd over de (financiële) voortgang maar ook tussentijds via meerdere brieven en documenten indien ontwikkelingen in het project daartoe aanleiding gaven.

In aansluiting op uw *vijfde conclusie* heeft de voormalige portefeuillehouder in 2019 eveneens geconstateerd dat er lessen zijn te leren over de communicatiehouding. Nadien is het overleg met de gebiedspartijen structureel vormgegeven en proactief ingevuld. De vragen vanuit de omgeving over bijvoorbeeld waterbodempkwaliteit en oppervlaktewaterkwaliteit zijn ter hand genomen in schriftelijke en mondelinge communicatie met de omgeving.

Het College vindt het fijn te lezen dat de partijen in de omgeving een verbetering ervaren in de relatie met de provincie. Dat geeft een basis die het mogelijk maakt om het ook met elkaar oneens te kunnen zijn. Wij ervaren een gezamenlijke en uitgesproken ambitie om van Vlietland een aantrekkelijker gebied te maken voor de bewoner, recreant en natuurliefhebber.

Tot slot

Het College bedankt de Randstedelijke Rekenkamer voor het doorlichten van het project Meeslouwerplas op basis van vele gesprekken en tientallen documenten. Gedurende een periode van 15 jaar zouden in het contracteren, de projectaansturing en de communicatie andere keuzes gemaakt kunnen en misschien wel moeten zijn. De door u meegegeven aanbevelingen zijn nuttig en helpen ons in een continu verbeterproces om projecten elke dag beter uit te voeren.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, plv. voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J.N. Baljeu